

UNDER BLOMSTERFLORET

Forord til Herman Melville: *Under roserne og andre prosatekster*, 2020

Under the Rose er en lille og nærmest oversat novelle af Herman Melville. Han skrev den kort før sin død i 1891, og den blev første gang trykt i 1924. Ifølge Melville-forskere i en unøjagtig gengivelse. Alligevel gik der endnu 77 år, før novellen blev udgivet på grundlag af det originale manuskript.

Men den burde selvsagt være indgået i det tillægsbind til Herman Melville: *Samlede værker*, 1-6, som udkom i 2015 under titlen *En pibe Kanaster og en Redeye*. Novellen undgik desværre min opmærksomhed, nok især fordi den i Melville-litteraturen omtales som et 'prose & poem piece'. Og jeg havde besluttet kun at oversætte Melvilles prosaværker og mente – uvist hvorfor, men i hvert fald fejlagtigt – at *Under the Rose* var titlen på et af hans mange digte.

Under roserne er en lille symbolsk fortælling om dødens nærhed. For hvad gemmer der sig under de duftende roser i den smukke ravvase? Kun døde insekter indkapslet i rav. Dødens knugende greb.

Men da jeg nu havde 'glemte' novellen, ventede jeg i spænding på udgivelsen af det afsluttende bind i den hidtil mest omfattende amerikanske udgave af Melvilles samlede forfatterskab. Northwestern University Press påbegyndte i 1968 udgivelsen af *The Writings of Herman Melville*, 1-15, men det sidste bind lod vente på sig og udkom ikke før i 2017.

Gemte der sig mon i det bind noget, jeg endnu ikke havde oversat? Det gjorde der, nemlig en lille erindringskitse, som Melville til anvendelse i en lokalhistorisk udgivelse havde skrevet om sin onkel Thomas Melvill Jr. Skitsen røber stor veneration for den onkel, der aldrig rigtig havde held med sine projekter, men den blev i 1876 kun trykt i uddrag, og som forfatter var anført den højst anonyme betegnelse: "En slægtning." Siden blev skitsen i sin helhed og ret ubemærket gengivet i et universitetstidsskrift, men i 2017 udkom den altså, hvor den hørte til, nemlig i *The Writings of Herman Melville*.

Også den er oversat i bogen her og har på dansk fået titlen *Håbet er en falsk ven*.

Endnu engang gik jeg på jagt i afsides hjørner af forfatterskabet og oversatte nogle bemærkninger, Melville havde gjort om hvalfangerskibet Essex' forlis. Essex blev i 1820 vædret af en spermacethval med så fatale konsekvenser, at besætningen måtte gå i redningsbådene og til sidst begyndte at fortære deres døde skibskammerater. Den dramatiske historie omtales også i *Moby Dick*, men i Melvilles bemærkninger er der flere oplysninger, og i den danske oversættelse af *Moby Dick* har jeg tilføjet dem som en note – fra og med 3. udgaves 4. oplag, der udkom i 2019.

Med titlen *Essex og hendes skæbne* genoptrykkes de i bogen her.

Desuden blev jeg opmærksom på tre foredragsturnéer, som Melville gennemførte i årene 1857-1860. De kan ikke kaldes en succes, for meget gik hen over hovedet på tilhørerne, og de klagede over foredragsholderens søvndyssende mumlen og over, at han ikke en eneste gang under sit timelange foredrag løftede blikket fra sit manuskript. Værst gik det åbenbart under den første turné, for emnet var offentligt annonceret med et så kedsommeligt blikfang som "Statuer i Rom," og en reporter skrev, at den "monotone gennemgang af døde hoveder" blev modtaget med "spredt bifald."

Men Melville holdt ud i endnu to sæsoner, for han havde desperat brug for honoraret – endda i en grad, så han i et brev erklærede sig villig til at turnere i Labrador eller på Desolation-øen ud for Patagonien.

De tre turnéer – i hvert fald de to første – blev alligevel så flittigt og loyalt refereret af lokale aviser, at Melville-forskerne har kunnet rekonstruere foredragene. Både i indhold og form er de så melville'ske, at gengivelsen ikke kan afvige meget fra de forsvundne original-manuskripter. Her er både den dystre og helt aktuelle undergangsstemning, som fremkaldes af de klassiske statuer, og den langt mere muntre beretning om Melvilles ungdomsoplevelser som sømand i Polynesien og fange hos kannibaler. Med lidt mere lokkende titler end "Statuer i Rom" og "Sydhavet" er de her oversat sammen med det tredje og sidste foredrag, der enten har været meget kortfattet eller ikke har interesseret datidens avisredaktører.

Under roserne er valgt som bogens titel. Ikke kun på grund af den indledende novelle, men fordi bogens indhold netop er spirer og vækster, der udfolder sig *under* de store Melville-romaners blomsterflor, og fordi Det Poetiske Bureau ofte med dristige og uventede udgivelser er et forlag, der tilsvarende udfolder sine blomster *under* de større forlag.

Også derfor har det været en fornøjelse at samarbejde med Det Poetiske Bureau om det absolut sidste tillægsbind til Herman Melville: *Samlede værker*, 1-6. Og lige så inspirerende var i sin tid samarbejdet med forlaget Bindslev, der igennem tolv år tog det store slæb med udgivelsen af næsten 4.000 sider Melville på dansk. Tak for det.